

KAMU VE ÖZEL SEKTÖR KURUMLARINDA OFİS ORTAMINDA ÇALIŞANLARIN RİSK ETMENLERİNE YÖNELİK ALGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ¹
INVESTIGATION OF RISK FACTORS PERCEPTION LEVELS IN PUBLIC AND PRIVATE SECTOR INSTITUTIONS FOR WORKERS IN THE OFFICE ENVIRONMENT²

Şenol YAVUZ

Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0001-6261-9296, senolyavuz@hitit.edu.tr

Berna GÜR

Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0002-0674-4612, bernagur@hitit.edu.tr

Özlem ALTINTAŞ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Hitit Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0002-1030-1291, ozlemozhan44@gmail.com

ÖZET

İşyerleri, yapılan işin esasına göre çok tehlikeli, tehlikeli ve az tehlikeli olmak üzere üçe ayrılır. İş kazaları ve meslek hastalıkları denildiğinde şantiye ve madenler düşünülmektedir. Ancak, iş kazası ve meslek hastalığı ihtimali düşük olmasına rağmen ülke genelinde en fazla çalışma alanları ofislerdir. Ofislerde, 6331 sayılı yasaya göre işverenin yapması gereken yükümlülükler mevcuttur. Kamu ve özel sektörün her kademesinde çalışanları barındıran ofislerde çalışanlar risk etmenlerine maruz kalma ihtimali mevcuttur. Ofis çalışanları, en fazla fiziksel, psikososyal ve ergonomik risk etmenlerine maruz kalmaktadır. İşveren, çalışanlarına sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı sağlaması ile iş kazaları ve meslek hastalıklarını önleme ihtimali yüksektir.

Bu çalışma, Samsun ilindeki kamu ve özel sektör kurumlarında bulunan 246 ofis çalışanlarına yönelik, fiziksel, psikososyal ve ergonomik risk etmenleri algı düzeylerini incelemek üzere 28 sorundan oluşan bir anket çalışması uygulanmıştır. Anket sorularına verilen cevaplar "IBM SPSS Statistics 22.0" programı ile analiz edilmiş ve "Cronbach Alpha (α)" değeri 0.667 bulunmuştur. α değerinin $0.6 < \alpha < 0,8$ aralığında olması çalışmanın güvenilir olduğunu göstermektedir. Çalışma sonucunda, katılımcıların çoğunluğunun kadın, 26-33 yaş grubu, lisans mezunu ve kamu kurumunda çalışmaktadır. Psikososyal risk etmeni algı düzeyinin aylık gelire bağlı, ergonomik risk etmeni algı düzeyinin çalışılan sektöre ve haftalık çalışma süresine bağlı olarak değiştiğini ve fiziksel risk etmeni algı düzeyinin ise demografik verilere bağlı olarak değişmediğini tespit ettik.

Anahtar kelimeler: Ofis Ortamı, Risk Etmenleri, İş Sağlığı ve Güvenliği, Kamu ve özel sektör, İstatistiksel veriler

ABSTRACT

Workplaces are divided into three as very dangerous, dangerous and less dangerous according to the principle of the work done. When occupational accidents and diseases are mentioned, construction sites and mines are considered. However, although the probability of occupational accidents and diseases is low, most working areas throughout the country are offices. In the offices, there are obligations that the employer must fulfill according to the law numbered 6331. Employees in offices that accommodate employees from all levels of the public and private sector are likely to be exposed to risk factors. Office workers are most exposed to physical, psychosocial and ergonomic risk factors. The employer is likely to prevent work accidents and occupational diseases by providing a healthy and safe working environment for its employees.

In this study, a questionnaire consisting of 28 questions was applied to examine the perception levels of physical, psychosocial and ergonomic risk factors for 246 office workers in public and private sector institutions in Samsun. The answers to the questionnaire questions were analyzed with the program "IBM SPSS Statistics 22.0" and the value of "Cronbach Alpha (α)" was found to be 0.667. The fact that α value is in the range of $0.6 < \alpha < 0.8$ indicates that the study is reliable. As a result of the study, the majority of the participants are women, the 26-33 age group, undergraduate graduates and work in public institutions. We found that the level of perception of psychosocial risk factors depends on monthly income, the level of perception of ergonomic risk factors changes depending on the sector and weekly working period, and the level of perception of physical risk factors does not change depending on demographic data.

Keywords: Office Environment, Risk Factors, Occupational Health and Safety, Public and Private Sector, Statistical Data

1. GİRİŞ

Gelişen teknoloji ile birlikte çalışma ortamı değişmektedir. İşin niteliği ve yürütüm koşullarına göre çalışanlar sahada, ofiste ve evden çalışma ile iş akdini yerine getirmektedir. Çalışanlar zamanlarının çoğunu iş sağlığı ve güvenliği yönünden uygun olmayan koşullarda geçirmektedir. Uygun olmayan koşullarda işini yürütmek isterken ruhsal, sosyal ve bedensel yönden iyilik halini kaybetme ile karşı karşıya geldiğinin farkında olmayarak zamanla meslek hastalığı sorunu yaşamaktadırlar (Gökyay ve Okşak, 2020).

İş sağlığı ve güvenliği kavramsal olarak iş sağlığı ve iş güvenliği kavramlarının birleşiminden meydana gelmektedir. İş sağlığı kavramsal olarak çalışanın çalışma ortamından ve araç-gereçlerden kaynaklı tehlike ve risklerinden arındırılmasıdır. İş güvenliği ise, işin yürütümü sırasında iş kaynaklı tehlikelerden arındırılarak güvenli bir şekilde işin yapılmasını ifade eder (Süzek, 2013; Çavuş, 2015).

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na göre işveren çalışanlarına sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı sağlamak ile yükümlüdür. İşveren, çalışma ortamında meydana gelme ihtimali olan iş kazası ve meslek hastalığına karşı çalışanlara eğitim verme, çalışma ortamında saha gözetimi yaparak tehlike ve risklerin analizini yapmak zorundadır (Centel, 2013).

Ofis; bir işletmeyi, bir işi veya bir hizmeti yönetmek üzere tüm faaliyetlerin yürütüldüğü çalışma alanlarıdır. Çalışanların büyük bir kısmı ofis çalışanı olarak geçmekte ve neredeyse çalışma saatlerinin tamamını ofislerinde masa başında çalışarak geçirmektedir. Bu hareketsiz çalışma ortamı birçok kas ve iskelet hastalığına sebep olmaktadır. Özellikle ergonomik ürünlerin kullanılmaması ya da kullanılan malzemelerin çalışanın vücut yapısına uygun ayarlanmaması birçok hastalığın yaşanmasına zemin hazırlamaktadır (Çavuş, 2015; Can vd.,2015). Ofis çalışmaları türüne göre az tehlikeli gruba girmesine rağmen düşük ihtimal olsa da iş kazası ve meslek hastalığı ihtimali bulunmaktadır. İş veriminin ve yaşam kalitesinin etkilenmemesi için çalışanlara sağlıklı bir çalışma ortamı sağlanmalıdır (Ulucan ve Zeyrek, 2012).

Ofisler, iş kazaları ve mesleki hastalıklar yönünden ele alınması gereken çalışma alanlarıdır. Ofislerde iş sağlığı ve güvenliği açısından tehlike oluşturabilecek risk etmenlerini 3 ana başlık altında inceleyebiliriz (Yavuz ve Erdoğan, 2001; Yavuz vd., 2020);

1. Fiziksel Risk Etmenleri
2. Psikososyal Risk Etmenleri
3. Ergonomik Risk Etmenleri

1.1 Fiziksel Risk Etmenleri

Fiziksel risk etmenleri, fiziksel faaliyetler ile ilgili olarak uygun çalışma ortamı ile çalışanların vücut yapısı ve fizyolojik özellikleriyle ilgilenmektedir. Uygun olmayan duruşlar, gürültü, tekrarlanan hareketler, aydınlatma, sıcaklık, nem ve işyerinin yerleşim planı fiziksel faktörlerin ana başlıklarını oluşturmaktadır (Başak ve Başak, 2018).

Gürültü

Gürültü, kişiyi rahatsız eden sesler olarak tanımlanabilir. Sağlıklı bir insan kulağı en az 0 dB olmak üzere en fazla 140 dB ses şiddetine duyarlıdır. İnsan kulağının en duyarlı olduğu aralık 60 dB-90 dB aralığıdır. Ofis ortamındaki gürültü düzeyi genellikle 50-55 dB aralığında olmaktadır (Ulucan ve Zeyrek, 2012). Ofislerdeki gürültü duyma kaybına sebep olacak kadar fazla değildir. Fakat ofislerde istenmeyen sesler çalışanlarda dikkat eksikliği, yorgunluk, uyku bozuklukları, sinirli olma, algıda azalma şikâyetler görülebilir. Bu etkilerin minimuma indirilebilmesi için ofislerde ses seviyesine dikkat edilmeli, gürültüye sebep olabilecek her unsurdan kaçınılmalıdır.

Termal Konfor

Ofislerde sıcaklık, hava akımı ve nem termal konforu etkileyen faktörlerin başında gelmektedir. Bu faktörler ofis çalışanlarının sağlıklı ve verimli çalışabilmesi için önemlidir. Ofis sıcaklığı mevsimlere göre insanların kendilerini rahat hissedecekleri bir düzeyde olmalıdır. Genellikle çalışanların rahat ettikleri ofis sıcaklığı 20-26 °C arasındadır (Turan, 2016). Normalden fazla nemli ve sıcak hava, çalışanı birçok yönden rahatsız etmektedir. Düşük nem burun, göz ve ağızda kuruluk yapmakta ve vücut hızla su kaybettiğinden, sık sık su içme ihtiyacı hissedilmektedir. Bu nedenle ofislerde nem oranının %30-70 arasında olması gerekmektedir

(Ayanoğlu,2007). Ofislerde termal konforu sağlamak ve sağlığı olumsuz etkileyebilecek gaz ve tozların ortamdaki uzaklaştırılması için uygun hava akımının 150 mm/s civarında olması gerekir (Bulut,2008).

Aydınlatma

Ofislerde aydınlatma ihtiyacı yapılan işe göre değişmektedir. İhtiyaç duyulan aydınlatma doğal ve yapay aydınlatma yolları ile karşılanabilir. Ofislerde aydınlatma ihtiyacının karşılanması için enerji tasarrufu sağlamak amacıyla doğal aydınlatma olan gün ışığından faydalanılmalıdır. Binanın konumu, pencereler gün ışığından en fazla faydayı sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır. Gün ışığının yeterli aydınlatma sağlayamadığı durumlarda yapay aydınlatma sistemlerinden yararlanılmaktadır. Yapay aydınlatma sistemleri seçilirken çalışanın konsantrasyonunu bozmayacak, göz sağlığını etkilemeyecek doğru renk ve ton seçilmelidir (Choi, 2016).

1.2. Psikolojik Risk Etmenleri

Çalışanlardan Kaynaklanan Faktörler

Kişisel anlaşmazlıklar, unutkanlık, üzüntü, ailevi sorunlar, ekonomik sıkıntılar, güvensizlik, işyerinde sosyal iletişim eksikliği, dedikodu çalışandan kaynaklanan faktörler arasındadır. Çalışanın yaşadığı bu durumlar motivasyonun düşmesine, iş veriminin azalmasına sebep olmaktadır. Yaşanılan bu durumun ilgili kişiler tarafından tespit edilip çözülmemesi iş yerindeki düzenin bozulmasına, çalışanın meslektaşlarını negatif yönde etkilemesine neden olacaktır (Kırılmaz vd., 2016).

İşin Özelliklerinden Kaynaklanan Faktörler

İş yükünün fazla olması, işin niteliğinin zor olması, amirlerin baskısı, iş yerindeki monotonluk, görevin çeşitliliği ya da çok yönlülüğü, grup içerisinde çalışma baskısı işin yapısından kaynaklanan faktörler arasında sayılabilir. Bu faktörler çalışanları olumsuz etkilediğinden yapılan işlerin sağlıklı ilerlemesi mümkün olmamaktadır. İlgili kişiler tarafından durumun tespiti ya da önlenmesi sağlanmalıdır (Ocaktan, 2014).

İşverenden Kaynaklanan Faktörler

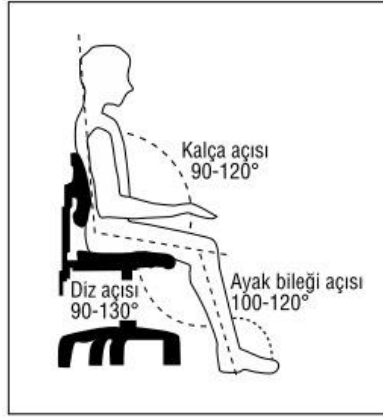
Çalışanlar arasındaki hiyerarşinin belirsiz olması, sınırlı kariyer imkânları, düşük ücret, işverenden kaynaklanan faktörler arasında sayılabilir. İşveren çalışanın pozisyonunu, yapması gereken işleri, çalışma saatlerini ve ücretini net bir şekilde belirlemelidir. Aksi durumlar çalışanın işine ve işverene karşı güven duygusunu azaltır. Bu durum çalışanın performansını düşürür. Ayrıca işveren çalışanın ofiste oluşabilecek her türlü baskı ve tacizinden korumalı; bu tür durumların oluşmasını engellemelidir (Kırılmaz vd.,2016).

İşveren çalışana gerekli durumlarda izin hakkı vermeli çalışanın psikolojik isteklerini göz ardı etmemelidir. Çalışma saatleri çalışanın dinlenmesini engellememeli; uygun mola veya ara saatleri işveren tarafından belirlenmelidir. İşveren çalışanın daha rahat ve kolay çalışabilmesi için gerekli ortamı ve malzemeleri sağlamalıdır (Akyalçın, 2016).

1.3.Ergonomik Risk Etmenleri

Ergonomi; işin çalışanlara ve çalışanların işe uyumunu kolaylaştıran, yapılan işin ve çalışılan ortamın kalitesini ve konforunu maksimum seviyeye çıkarmayı amaçlayan işlemlerdir. Ergonominin amacı yapılan işten maksimum verim sağlanması için çalışmanı etkileyebilecek olumsuzlukları minimum seviyede tutmaktır. Bunun için çalışanın sağlığını ve güvenliğini korumak, yaralanma, hastalık ve sakatlıkları engellemek ve iş verimini yükseltmek hedeflenir. Bunun için ortopedik ofis ürünleri seçilmelidir (Turan, 2016).

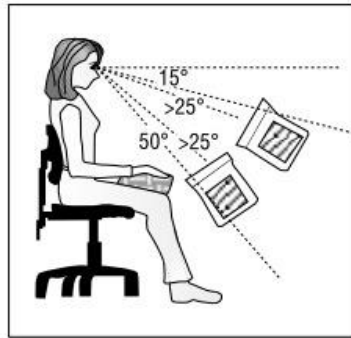
Sandalye; Çalışanın vücut yapısına (boyuna, kilosuna v.b.) uygun sandalye, masa seçilmelidir. Sandalye çalışanın sırtını desteklemelidir. (Şekil-1)

Şekil-1. Ofis ergonomisinde sandalye (Telli ve Şenol, 2013)

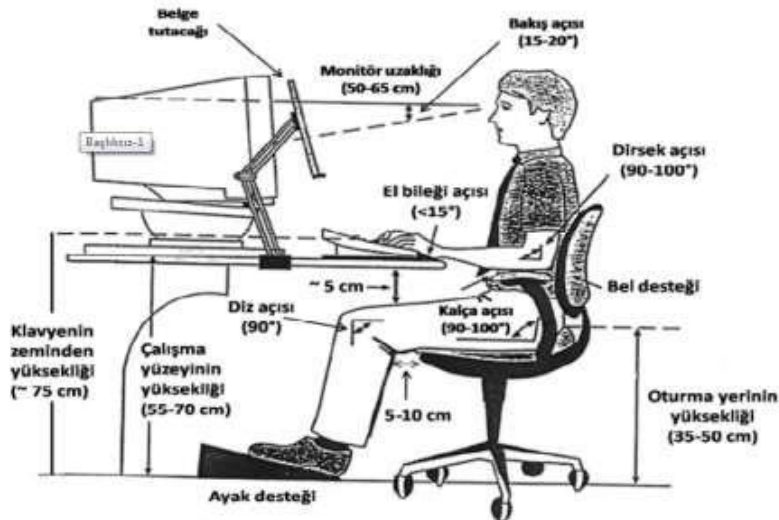
Masa; sandalyeye otururken masa çalışanın dirsek hizasında kalmalıdır. Çalışan masada ihtiyacı olan tüm malzemelere rahat ulaşacak şekilde malzemeler yerleştirilmelidir.

Monitör; ekran görüş alanı gözün yatay görme hizasına göre 15° - 50° arasında bulunmalı (Şekil-2) ve gözün ekrana uzaklığı 50–70 cm arasında olmalıdır (ÇSGB, 2003). Ekran görüntüsü sabit olmalı, görüntü titrememelidir. Ekranın parlaklık ve karşıtlık değerleri çalışan tarafından kolaylıkla ayarlanabilmelidir. Ekran, çalışanın ihtiyacına göre kolaylıkla dönebilir özellikte olmalıdır (Kekeç ve Okçu, 2017).

Şekil-2. Ekranlı araç ile çalışma

Klavye: Klavye, çalışanın el ve kol kaslarının yorulmaması ve rahat çalışabilmesi için ekrandan ayrı ve hareketli şekilde olmalıdır. Çalışanın rahat hareketi için klavyenin önünde yeteri kadar boşluk bulunmalıdır.

Şekil-3 Bilgisayar kullanıcıları için ofis ergonomisi (Kekeç ve Okçu, 2017).

Araştırmada; kamu veya özel kurumlardaki ofis ortamında çalışanların fiziksel, psikososyal ve ergonomik risk etmenleri algılarının hangi demografik özelliklere göre değiştiğini belirlemek amaçlanmaktadır. Bu ana amaç altında şu hipotezler belirlenmiştir.

- H1-Ofis çalışanlarının fiziksel risk etmenleri algıları cinsiyetlerine bağlı olarak farklılık göstermektedir.
H2- Ofis çalışanlarının fiziksel risk etmenleri algıları yaş gruplarına bağlı olarak farklılık göstermektedir.
H3- Ofis çalışanlarının fiziksel risk etmenleri algıları eğitim düzeylerine bağlı olarak farklılık göstermektedir.
H4- Ofis çalışanlarının fiziksel risk etmenleri algıları gelir düzeylerine bağlı olarak farklılık göstermektedir.
H5- Ofis çalışanlarının fiziksel risk etmenleri algıları görev yıllarına bağlı olarak farklılık göstermektedir.
H6- Ofis çalışanlarının fiziksel risk etmenleri algıları çalıştıkları kurumlara bağlı olarak farklılık göstermektedir.
H7- Ofis çalışanlarının fiziksel risk etmenleri algıları haftalık çalışma saatlerine bağlı olarak farklılık göstermektedir.
H8-Ofis çalışanlarının psikososyal risk etmenleri algıları cinsiyetlerine bağlı olarak farklılık göstermektedir.
H9- Ofis çalışanlarının psikososyal risk etmenleri algıları yaş gruplarına bağlı olarak farklılık göstermektedir.
H10- Ofis çalışanlarının psikososyal risk etmenleri algıları eğitim düzeylerine bağlı olarak farklılık göstermektedir.
H11- Ofis çalışanlarının psikososyal risk etmenleri algıları gelir düzeylerine bağlı olarak farklılık göstermektedir.
H12- Ofis çalışanlarının psikososyal risk etmenleri algıları görev yıllarına bağlı olarak farklılık göstermektedir.
H13- Ofis çalışanlarının psikososyal risk etmenleri algıları çalıştıkları kurumlara bağlı olarak farklılık göstermektedir.
H14- Ofis çalışanlarının psikososyal risk etmenleri algıları haftalık çalışma saatlerine bağlı olarak farklılık göstermektedir.
H15-Ofis çalışanlarının ergonomik risk etmenleri algıları cinsiyetlerine bağlı olarak farklılık göstermektedir.
H16- Ofis çalışanlarının ergonomik risk etmenleri algıları yaş gruplarına bağlı olarak farklılık göstermektedir.
H17- Ofis çalışanlarının ergonomik risk etmenleri algıları eğitim düzeylerine bağlı olarak farklılık göstermektedir.
H18- Ofis çalışanlarının ergonomik risk etmenleri algıları gelir düzeylerine bağlı olarak farklılık göstermektedir.
H19- Ofis çalışanlarının ergonomik risk etmenleri algıları görev yıllarına bağlı olarak farklılık göstermektedir.
H20- Ofis çalışanlarının ergonomik risk etmenleri algıları çalıştıkları kurumlara bağlı olarak farklılık göstermektedir.
H21- Ofis çalışanlarının ergonomik risk etmenleri algıları haftalık çalışma saatlerine bağlı olarak farklılık göstermektedir.

2. YÖNTEM

Araştırmanın evrenini Samsun ilinde çalışan ofis çalışanları oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ankete katılmayı kabul eden 246 ofis çalışanı oluşturmaktadır. Ofis çalışanların anket maddelerine kendi özgür iradeleriyle ve objektif olarak yanıt verdiklerini varsayarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada Google form (anket) yönteminden yararlanılmıştır. Çalışmada verilerin toplanması için hazırlanan form 4 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde ofis çalışanlarının demografik bilgilerini elde etmek için 7 soru, ikinci bölümde ofis çalışanlarının fiziksel risk etmeni algılarını belirlemek için 7 soru, üçüncü bölümde ofis çalışanlarının psikososyal risk etmeni algılarını belirlemek için 7 soru ve dördüncü bölümde ofis çalışanlarının ergonomik risk etmeni algılarını belirlemek için 7 soru olmak üzere toplam 28 soruluk anket bulunmaktadır. Anket yönteminin iki, üç ve dördüncü bölümlerinde “5’li Likert Ölçeği” kullanılmıştır. Anket sorularına verilen cevaplar “1: Kesinlikle hayır, 2: Hayır, 3: Kararsızım, 4: Evet ve 5: Kesinlikle evet” olarak kodlanmış ve buna göre analizler yapılmıştır

3. BULGULAR

Anket sorularına verilen cevaplar “IBM SPSS Statistics 22.0” programı ile analiz edilmiş ve “Cronbach Alpha (α)” değeri 0.667 bulunmuştur. α değerinin $0.6 < \alpha < 0,8$ aralığında olması çalışmanın güvenilir olduğunu göstermektedir. Ofis çalışanlarının demografik verileri için frekans ve yüzde değerler bulunarak tablo halinde verilmiştir. Amaçlar doğrultusunda belirlenen 21 hipotezin doğruluğunu test etmek için t testi, Anova testi, Mann Withney U testi yapılmış ve elde edilen veriler yorumlanmıştır. Çalışma sonuçlarının birbirleriyle tutarlı olduğu görülmüştür. Araştırmada $p < 0.05$ anlamlı farklılığı ifade etmektedir.

3.1. Demografik Bilgilere İlişkin Bulgular

Ankete katılan ofis çalışanlarının demografik özellikleri tablo halinde verilmiştir. Elde edilen verilere göre çalışmaya katılan ofis çalışanların 114’ü erkek, 132’si ise kadındır. Ofis çalışanlarından 11 kişi 18-25 yaş, 92 kişi 26-33 yaş, 89 kişi 34-41 yaş, 44 kişi 42-50 yaş ve 3 kişi ise 50 yaş ve üzerindeki yaş grubunda yer almaktadır. Ofis çalışanlarından 19 kişi lise, 9 kişi ön lisans, 204 kişi lisans ve 14 kişi lisansüstü mezundur. Ofis çalışanlarından 32 kişi 2500-3500 TL, 63 kişi 3600-4600 TL, 68 kişi 4700-5700 TL, 33 kişi 5800-6800 TL ve 50 kişi 6800 TL ve üzeri aylık gelire sahiptir. Araştırmaya katılan ofis çalışanlarından 92 kişi 0-5 yıl, 54 kişi 6-10 yıl, 36 kişi 11-15 yıl, 19 kişi 16-20 yıl ve 45 kişi 20 yıl ve üzerinde çalışmaktadırlar. Ofis çalışanlarından 119 kişi özel kurumlarda, 127 kişi ise kamu kurumunda görev yapmaktadır. Ofis çalışanlarından 112 kişi 45 saat ve daha az, 98 kişi 40-45 saat, 36 kişi ise 45 saat ve üzeri haftalık çalışmaktadır.

Tablo 1: Ofis çalışanlarının demografik verileri analiz tablosu

Cinsiyet	N	%
<i>Erkek</i>	114	46,3
<i>Kadın</i>	132	53,7
Yaş	N	%
<i>18-25 yaş</i>	11	4,5
<i>26-33 yaş</i>	92	37,4
<i>34-41 yaş</i>	89	36,2
<i>42-50 yaş</i>	44	17,9
<i>50 yaş ve üzeri</i>	10	4,1
Eğitim Düzeyi	N	%
<i>Lise</i>	19	7,7
<i>Ön lisans</i>	9	3,7
<i>Lisans</i>	204	82,9
<i>Lisansüstü</i>	14	5,7
Gelir Düzeyi	N	%
<i>2500-3500 TL</i>	32	13,0
<i>3600-4600 TL</i>	63	25,6
<i>4700-5700 TL</i>	68	27,6
<i>5800-6800 TL</i>	33	13,4
<i>6800 TL ve üzeri</i>	50	20,3
Görev süresi	N	%
<i>0-5 yıl</i>	92	37,4
<i>6-10 yıl</i>	54	22,0
<i>11-15 yıl</i>	36	14,6
<i>16-20 yıl</i>	19	7,7
<i>20 yıl ve üzeri</i>	45	18,3
Kadro	N	%
<i>Özel</i>	119	48,4
<i>Kamu</i>	127	51,6
Haftalık Çalışma Saati	N	%
<i>40 saat ve altı</i>	112	45,5
<i>40-45</i>	98	39,8
<i>45 ve üzeri</i>	36	14,6

Ofis çalışanlarının fiziksel risk etmeleri algılarının cinsiyetlerine bağlı olarak farklılık gösterip göstermediğini belirleyerek yapılacak analiz türüne karar vermek için homojenlik testi yapılmış ve $p>,05$ olduğundan grupların homojen dağıldığı tespit edilmiştir. Homojen dağılımdan dolayı t testi analizi yapılmıştır. Cinsiyete bağlı t testi analiz sonucu tablo halinde verilmiştir.

Tablo 2: t-testi ile fiziksel risk etmenleri cinsiyet ilişkisi

Cinsiyet	N	X	SS	Sd	t	p
Erkek	114	3,56	,56	244	,466	0,641*
Kadın	132	3,53	,48			

Ofis çalışanlarının fiziksel risk etmenleri algılarının cinsiyetlerine bağlı olarak farklılığının olup olmadığını belirlemek için yapılan t testi sonucunda $t(244) = ,406$; $p = 0,641$ elde edilmiştir. $p>,05$ elde edilen ofis çalışanlarının cinsiyetlerine bağlı olarak fiziksel risk etmenlerinde farklılığa neden olmadığı belirlenmiş ve H1 hipotezi ret edilmiştir.

Ofis çalışanlarının fiziksel risk etmeleri algılarının çalıştıkları kurumlara bağlı olarak farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanacak analiz türüne karar vermek için homojenlik testi yapılmış ve $p<,05$ olduğundan grupların homojen dağılmadığı tespit edilmiştir. Homojen dağılım olmadığından dolayı Mann Withney U testi analizi yapılmıştır. Analiz testi sonuçları tablo halinde getirilmiştir.

Tablo 3: Fiziksel risk etmenleri algısının çalıştığı kurum ile ilişkisi

Fiziksel Risk Etmenleri	Sektör	N	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	U	z	p
	Özel		119	15614,00	131,21	6639,000	-1,65
Kamu		127	14767,00	116,28			

Fiziksel risk etmenleri algıları-sektör anlamlılık testinde $U=6639,000$; $z = -1,65$; $p = ,099$ sonucu elde edilmiştir. Analiz sonucunda $p>,05$ olduğu için H6 hipotezi ret edilmiştir. Ofis çalışanlarının fiziksel risk etmenleri algılarında çalıştıkları sektöre bağlı olarak anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Kamu ve özel kurumlarındaki ofis çalışanlarının yaş, eğitim durumu, haftalık çalışma saati, görev süresi, aylık gelir özelliklerine bağlı olarak fiziksel risk algılarında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için analizler yapıldı. Öncelikle ofis çalışanların yaş, eğitim durumu, haftalık çalışma saati, görev süresi, aylık gelir gruplarının varyanslarının homojen dağılımı test edilmiş ve $p>,05$ elde edilmiştir. Grupların homojen dağılımından dolayı ANOVA testi yapılarak hipotezlerin doğruluğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen veriler tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 4: Anova testi ile çalışanların yaşa bağlı fiziksel risk etmeni analiz tablosu

Yaş	N	X̄	Ss
18-25 yaş	11	3,70	,12
26-33 yaş	92	3,54	,056
34-41 yaş	89	3,55	,066
42-50 yaş	44	3,50	,091
50 yaş ve üzeri	10	3,50	,16
Toplam	246	3,54	,036

Yaş	KT	sd	KO	F	p
Gruplar arası	,379	4	,095	,286	,887*
Gruplar içi	79,875	241	,331		
Toplam	80,254	245			

Ofis çalışanlarının yaşlarına bağlı olarak fiziksel risk etmenleri algılarında farklılığa neden olup olmadığını belirlemek için yapılan test sonucu $F(4,241) = 0,286$; $p = 0,887$ elde edilmiştir. $p<,05$ olduğundan fiziksel risk etmenleri algılarının yaşa bağlı olarak değişmediği tespit edilmiştir. Bu yüzden H2 hipotezi ret edilmiştir.

Tablo 5: Anova testi ile çalışanların eğitim durumuna bağlı fiziksel risk etmeni analiz tablosu

Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Ss
Lise	19	3,67	,13
Ön lisans	9	3,67	3,36
Lisans	204	3,55	3,47
Lisan üstü	14	3,21	2,96
Toplam	246	3,54	,04

Eğitim Durumu	KT	sd	KO	F	p
Gruplar arası	1,956	3	2,015	,112	2,015*
Gruplar içi	78,298	242	,324		
Toplam	80,254	245			

Ofis çalışanlarının eğitim durumlarına bağlı olarak fiziksel risk etmenleri algılarında farklılığa neden olup olmadığını belirlemek için yapılan test sonucu $F = (3,242) = 0,112$; $p = 2,015$ elde edilmiştir. $p < ,05$ olduğundan fiziksel risk etmenleri algılarının eğitim durumlarına bağlı olarak değişmediği tespit edilmiştir. Bu yüzden H3 hipotezi ret edilmiştir.

Tablo 6: Anova testi ile çalışanların haftalık çalışma süresine bağlı fiziksel risk etmeni analiz tablosu

Haftalık Çalışma Saati	N	\bar{X}	Ss
40 saat ve altı	112	3,67	,05
40-45	98	3,67	,06
45 ve üzeri	36	3,55	,10
Toplam	246	3,54	,04

Haftalık Çalışma Saati	KT	sd	KO	F	p
Gruplar arası	,005	2	,002	,007	,993*
Gruplar içi	80,249	243	,330		
Toplam	80,254	245			

Ofis çalışanlarının haftalık çalışma saatine bağlı olarak fiziksel risk etmenleri algılarında farklılığa neden olup olmadığını belirlemek için yapılan test sonucu $F = (2,243) = 0,007$; $p = ,993$ elde edilmiştir. $p < ,05$ olduğundan fiziksel risk etmenleri algılarının haftalık çalışma saatine bağlı olarak değişmediği tespit edilmiştir. Bu yüzden H7 hipotezi ret edilmiştir.

Tablo 7: Anova testi ile çalışanların çalışma yılına bağlı fiziksel risk etmeni analiz tablosu

Çalışma yılları	N	\bar{X}	Ss
0-5 yıl	92	3,57	,06
6-10 yıl	54	3,50	,08
11-15 yıl	36	3,59	,09
16-20 yıl	19	3,62	,14
20 yıl ve üzeri	45	3,45	,09
Toplam	246	3,54	,57

Çalışma yılları	KT	sd	KO	F	p
Gruplar arası	,714	4	,178	,541	,706*
Gruplar içi	79,540	241	,330		
Toplam	80,254	245			

Ofis çalışanlarının çalışma yıllarına bağlı olarak fiziksel risk etmenleri algılarında farklılığa neden olup olmadığını belirlemek için yapılan test sonucu $F = (4,241) = 0,541$; $p = ,706$ elde edilmiştir. $p < ,05$ olduğundan fiziksel risk etmenleri algılarının çalışma yıllarına bağlı olarak değişmediği tespit edilmiştir. Bu yüzden H5 hipotezi ret edilmiştir.

Tablo 8: Anova testi ile çalışanların aylık gelir durumuna bağlı fiziksel risk etmeni analiz tablosu

Aylık Gelir	N	\bar{X}	Ss
2500-3500	32	3,56	,11
3600-4600	63	3,63	,08
4700-5700	68	3,47	,07
5800-6800	33	3,57	,09
6800 ve üzeri	50	3,50	,08
Toplam	246	3,54	,04

Aylık Gelir	KT	sd	KO	F	p
Gruplar arası	1,041	4	,260	,792	,531*
Gruplar içi	79,213	241	,329		
Toplam	80,254	245			

Ofis çalışanlarının aylık gelirlerine bağlı olarak fiziksel risk etmenleri algılarında farklılığa neden olup olmadığını belirlemek için yapılan test sonucu $F = (4,241) = 0,792$; $p = ,531$ elde edilmiştir. $p < ,05$ olduğundan fiziksel risk etmenleri algılarının aylık gelirlerine bağlı olarak değişmediği tespit edilmiştir.

Ofis çalışanlarının psikososyal risk etmeleri algılarının cinsiyet ve çalıştıkları kuruma bağlı olarak farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılacak analiz türüne karar vermek için homojenlik testi yapılmış ve $p > ,05$ olduğundan grupların homojen dağıldığı tespit edilmiştir. Grupların homojen dağılımdan dolayı t testi analizi yapılmıştır. Cinsiyete ve çalışılan sektörlere bağlı t testi analizi sonuçları tablo haline getirilmiştir.

Tablo 9: t testi ile çalışanların cinsiyetine bağlı psikososyal risk etmeni analiz tablosu

Cinsiyet	N	X	SS	Sd	t	p
Erkek	114	3,03	,05	244	-1,69	0,286*
Kadın	132	3,10	,05			

Çalışılan Sektör	N	X	SS	Sd	t	p
Erkek	119	3,12	,05	244	1,743	0,142*
Kadın	127	3,02	,05			

Ofis çalışanlarının psikososyal risk etmenleri algılarının cinsiyetlerine bağlı olarak farklılığını belirlemek için yapılan t testi sonucunda $t(244) = -1,69$; $p = 0,286$ elde edilmiştir. $p > 0,05$ elde edilen ofis çalışanlarının cinsiyetlerine bağlı olarak psikososyal risk etmenlerinde farklılığa neden olmadığı belirlenmiş ve H8 hipotezi ret edilmiştir.

Ofis çalışanlarının psikososyal risk etmenleri algılarının çalışılan sektöre bağlı olarak farklılığını belirlemek için yapılan t testi sonucunda $t(244) = 1,743$; $p = 0,142$ elde edilmiştir. $p > 0,05$ elde edilen ofis çalışanlarının çalıştıkları sektöre bağlı olarak psikososyal risk etmenlerinde farklılığa neden olmadığı belirlenmiş ve H13 hipotezi ret edilmiştir.

Kamu ve özel kurumların ofis çalışanlarının yaş, eğitim durumu, haftalık çalışma saati, görev süresi, aylık gelir özelliklerine bağlı olarak psikososyal risk algılarında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için analizler yapıldı. Ofis çalışanların yaş, eğitim durumu, haftalık çalışma saati, görev süresi, aylık gelir gruplarının varyanslarının homojen dağılımı test edilmiş ve $p > ,05$ elde edilmiştir. Grupların homojen dağılımından dolayı ANOVA testi yapılarak hipotezlerin doğruluğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen veriler tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 10: Anova testi ile çalışanların yaşına bağlı psikososyal risk etmeni analiz tablosu

Yaş	N	X̄	Ss
18-25 yaş	11	3,32	,14
26-33 yaş	92	3,11	,05
34-41 yaş	89	3,02	,06
42-50 yaş	44	3,04	,08
50 yaş ve üzeri	10	2,96	,17
Toplam	246	3,07	,03

Yaş	KT	sd	KO	F	p
Gruplar arası	1,232	4	,308	1,042	,386*
Gruplar içi	71,241	241	,296		
Toplam	72,473	245			

Ofis çalışanlarının yaşlarına bağlı olarak psikososyal risk etmenleri algılarında farklılığa neden olup olmadığını belirlemek için yapılan test sonucu $F = (4,241) = 1,042$; $p = 0,386$ elde edilmiştir. $p < ,05$ olduğundan fiziksel risk etmenleri algılarının yaşa bağlı olarak değişmediği tespit edilmiştir. Bu yüzden H9 hipotezi ret edilmiştir.

Tablo 11: Anova testi ile çalışanların eğitim durumuna bağlı psikolojik risk etmeni analiz tablosu

Eğitim Durumu	N	X̄	Ss
Lise	19	3,26	,10
Ön lisans	9	2,81	,11
Lisans	204	3,05	,04
Lisans üstü	14	3,26	,18
Toplam	246	3,07	,03

Eğitim Durumu	KT	sd	KO	F	p
Gruplar arası	1,911	3	,637	2,185	,090*
Gruplar içi	70,562	242	,292		
Toplam	72,473	245			

Ofis çalışanlarının eğitim durumlarına bağlı olarak psikososyal risk etmenleri algılarında farklılığa neden olup olmadığını belirlemek için yapılan test sonucu $F = (3,242) = 2,185$; $p = 0,09$ elde edilmiştir. $p < ,05$ olduğundan psikososyal risk etmenleri algılarının eğitim durumuna bağlı olarak değişmediği tespit edilmiştir. Bu yüzden H10 hipotezi ret edilmiştir.

Tablo 12: Anova testi ile çalışanların haftalık çalışma süresine bağlı psikososyal risk etmeni analiz tablosu

Haftalık Çalışma Süreleri	N	X̄	Ss
40 saat ve altı	112	3,04	,05
40-45	98	3,11	,05
45 ve üzeri	36	3,05	,10
Toplam	246	3,07	,03

Haftalık Çalışma Süreleri	KT	sd	KO	F	p
Gruplar arası	,247	2	,124	,416	,660*
Gruplar içi	72,226	243	,297		
Toplam	72,473	245			

Ofis çalışanlarının haftalık çalışma sürelerine bağlı olarak psikososyal risk etmenleri algılarında farklılığa neden olup olmadığını belirlemek için yapılan test sonucu $F = (2,243) = ,416$; $p = 0,660$ elde edilmiştir. $p < ,05$ olduğundan psikososyal risk etmenleri algılarının haftalık çalışma sürelerine bağlı olarak değişmediği tespit edilmiştir. Bu yüzden H14 hipotezi ret edilmiştir.

Tablo 13: Anova testi ile çalışanların çalışma yıllarına bağlı psikososyal risk etmeni analiz tablosu

Çalışma Yılları	N	X̄	Ss
0-5 yıl	92	3,11	,06
6-10 yıl	54	3,09	,07
11-15 yıl	36	3,10	,11
16-20 yıl	19	2,99	,14
20 yıl ve üzeri	45	2,95	,07
Toplam	246	3,07	,03

Çalışma Yılları	KT	sd	KO	F	p
Gruplar arası	,985	4	,246	,830	,507*
Gruplar içi	71,488	241	,297		
Toplam	72,473	245			

Ofis çalışanlarının çalışma yıllarına bağlı olarak psikososyal risk etmenleri algılarında farklılığa neden olup olmadığını belirlemek için yapılan test sonucu $F = (4,241) = ,830$; $p = 0,507$ elde edilmiştir. $p < ,05$ olduğundan psikososyal risk etmenleri algılarının çalışma yıllarına bağlı olarak değişmediği tespit edilmiştir. Bu yüzden H12 hipotezi ret edilmiştir.

Tablo 14: Anova testi ile çalışanların aylık gelirine bağlı psikososyal risk etmeni analiz tablosu

Aylık Gelir	N	X̄	Ss
2500-3500 TL	32	3,3304	,08735
3600-4600 TL	63	2,9751	,06289
4700-5700 TL	68	2,9748	,07171
5800-6800 TL	33	3,1948	,09866
6800 ve üzeri TL	50	3,0514	,06960
Toplam	246	3,0662	,03468

Aylık Gelir	KT	sd	KO	F	p	Anlamlı fark
Gruplar arası	3,881	4	,970	3,409	,010*	2500-3500 TL/3600-4600 TL
Gruplar içi	68,592	241	,285			2500-3500 TL/4700-5700 TL
Toplam	72,473	245				

Ofis çalışanlarının aylık gelirlerine bağlı olarak psikososyal risk etmenleri algılarında farklılığa neden olup olmadığını belirlemek için yapılan test sonucu $F = (4,241) = 3,409$; $p = 0,010$ elde edilmiştir. $p < ,05$ olduğundan psikososyal risk etmenleri algılarının aylık gelirlerine bağlı olarak değiştiği tespit edilmiştir. Anlamlı farklılık 2500-3500 TL ile 3600-4600 TL ve 4700-5700 TL aylık ücret alanlar ofis çalışanları arasında tespit edilmiştir. Bu yüzden H11 hipotezi kabul edilmiştir.

Ofis çalışanlarının ergonomik risk etmeleri algılarının cinsiyet ve çalıştıkları kuruma bağlı olarak farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılacak analiz türüne karar vermek için homojenlik testi yapılmış ve $p > ,05$ olduğundan grupların homojen dağıldığı tespit edilmiştir. Grupların homojen dağılımdan dolayı t testi analizi yapılmıştır. Cinsiyete ve çalışılan sektörlere bağlı t testi analizi sonuçları tablo haline getirilmiştir.

Tablo 15: t testi ile çalışanların cinsiyetine bağlı ergonomik risk etmeni analiz tablosu

Cinsiyet	N	X̄	SS	Sd	t	p
Erkek	114	3,45	,07	244	-,825	0,410*
Kadın	132	3,53	,06			

Çalışılan Sektör	N	X̄	SS	Sd	t	p
Özel	119	3,63	,06	244	3,10	0,002*
Kamu	127	3,36	,06			

Ofis çalışanlarının ergonomik risk etmenleri algılarının cinsiyetlerine bağlı olarak farklılığını belirlemek için yapılan t testi sonucunda $t (244) = -,825$; $p = 0,41$ elde edilmiştir. $p > 0,05$ elde edilen ofis çalışanlarının

cinsiyetlerine bağlı olarak ergonomik risk etmenlerinde farklılığa neden olmadığı belirlenmiş ve H15 hipotezi ret edilmiştir.

Ofis çalışanlarının ergonomik risk etmenleri algılarının çalışılan sektöre bağlı olarak farklılığını belirlemek için yapılan t testi sonucunda $t(244) = 3,10$; $p = 0,002$ elde edilmiştir. $p < 0,05$ elde edilen ofis çalışanlarının çalıştıkları sektörlerle bağlı olarak ergonomik risk etmenlerinde farklılığa neden olmadığı belirlenmiş ve H20 hipotezi kabul edilmiştir. Özel kurumlarda çalışan ofis çalışanlarının ergonomik risk etmenleri algıları ($X=3,63$), kamu kurumunda çalışan ofis çalışanların ergonomik risk etmenleri algılarından ($X=3,36$) daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Kamu ve özel kurumların ofis çalışanlarının yaş, eğitim durumu, haftalık çalışma saati, görev süresi, aylık gelir özelliklerine bağlı olarak ergonomik risk algılarında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için analizler yapıldı. Ofis çalışanların yaş, eğitim durumu, haftalık çalışma saati, görev süresi, aylık gelir gruplarının varyanslarının homojen dağılımı test edilmiş ve $p > 0,05$ elde edilmiştir. Grupların homojen dağılımından dolayı ANOVA testi yapılarak hipotezlerin doğruluğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen veriler tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 16: Anova testi ile çalışanların yaşına bağlı ergonomik risk etmeni analiz tablosu

Yaş	N	X	Ss
18-25 yaş	11	3,77	,18
26-33 yaş	92	3,48	,07
34-41 yaş	89	3,49	,08
42-50 yaş	44	3,50	,09
50 yaş ve üzeri	10	3,27	,22
Toplam	246	3,49	,04

Yaş	KT	sd	KO	F	p
Gruplar arası	1,322	4	,331	,679	,607*
Gruplar içi	117,268	241	,487		
Toplam	118,590	245			

Ofis çalışanlarının yaşlarına bağlı olarak ergonomik risk etmenleri algılarında farklılığa neden olup olmadığını belirlemek için yapılan test sonucu $F = (4,241) = ,679$; $p = 0,607$ elde edilmiştir. $p > 0,05$ olduğundan ergonomik risk etmenleri algılarının yaşa bağlı olarak değişmediği tespit edilmiştir. Bu yüzden H16 hipotezi ret edilmiştir.

Tablo 17: Anova testi ile çalışanların eğitim durumuna bağlı ergonomik risk etmeni analiz tablosu

Eğitim Durumu	N	X	Ss
Lise	9	3,16	,19
Ön lisans	204	3,51	,05
Lisans	14	3,34	,21
Lisans üstü	19	3,54	,08
Toplam	246	3,49	,04

Eğitim Durumu	KT	sd	KO	F	p
Gruplar arası	1,482	3	,494	1,021	,384*
Gruplar içi	117,108	242	,484		
Toplam	118,590	245			

Ofis çalışanlarının eğitim durumlarına bağlı olarak ergonomik risk etmenleri algılarında farklılığa neden olup olmadığını belirlemek için yapılan test sonucu $F = (3,242) = 1,021$; $p = 0,384$ elde edilmiştir. $p > 0,05$ olduğundan ergonomik risk etmenleri algılarının eğitim durumlarına bağlı olarak değişmediği tespit edilmiştir. Bu yüzden H17 hipotezi ret edilmiştir.

Tablo 18: Anova testi ile çalışanların haftalık çalışma süresine bağlı ergonomik risk etmeni analiz tablosu

Haftalık Ders Saati	<i>N</i>	\bar{X}	<i>Ss</i>
40 saat ve altı	112	3,38	,07
40-45	98	3,63	,07
45 ve üzeri	36	3,49	,09
Toplam	246	3,499	,04

Haftalık Ders Saati	<i>KT</i>	<i>sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	Anlamlı Farklılık
Gruplar arası	3,178	2	1,589	3,345	,037*	40 saat ve altı/40-45 saat
Gruplar içi	115,412	243	,475			
Toplam	118,590	245				

Ofis çalışanlarının haftalık çalışma saatine bağlı olarak ergonomik risk etmenleri algılarında farklılığa neden olup olmadığını belirlemek için yapılan test sonucu $F = (2,243) = 3,345$; $p = 0,037$ elde edilmiştir. $p < ,05$ olduğundan ergonomik risk etmenleri algılarının haftalık çalışma saatine bağlı olarak değiştiği tespit edilmiştir. 40-45 saat çalışan ofis çalışanlarının ergonomik risk etmenleri algılarının ($X = 3,63$), 40 saat ve altı çalışan ofis çalışanlarının ergonomik risk etmenleri algılarından ($X = 3,38$) daha anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Bu yüzden H21 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 17: Anova testi ile çalışanların çalışma yıllarına bağlı ergonomik risk etmeni analiz tablosu

Çalışma Yılları	<i>N</i>	\bar{X}	<i>Ss</i>
0-5 yıl	92	3,53	,07
6-10 yıl	54	3,40	,09
11-15 yıl	36	3,58	,13
16-20 yıl	19	3,61	,21
20 yıl ve üzeri	45	3,40	,09
Toplam	246	3,49	,04

Çalışma Yılları	<i>KT</i>	<i>sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	1,428	4	,357	,735	,569*
Gruplar içi	117,162	241	,486		
Toplam	118,590	245			

Ofis çalışanlarının çalışma yıllarına bağlı olarak ergonomik risk etmenleri algılarında farklılığa neden olup olmadığını belirlemek için yapılan test sonucu $F = (4,241) = ,735$; $p = 0,569$ elde edilmiştir. $p > ,05$ olduğundan ergonomik risk etmenleri algılarının eğitim durumlarına bağlı olarak değişmediği tespit edilmiştir. Bu yüzden H19 hipotezi ret edilmiştir.

Tablo 18: Anova testi ile çalışanların aylık gelirine bağlı ergonomik risk etmeni analiz tablosu

Aylık Geliri	<i>N</i>	\bar{X}	<i>Ss</i>
2500-3500	32	3,72	,09
3600-4600	63	3,46	,09
4700-5700	68	3,39	,09
5800-6800	33	3,61	,12
6800 ve üzeri	50	3,45	,09
Toplam	246	3,49	,04

Çalışma Süresi	<i>KT</i>	<i>sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	2,948	4	,737	1,536	,192*
Gruplar içi	115,642	241	,480		
Toplam	118,590	245			

Ofis çalışanlarının aylık gelirlerine bağlı olarak ergonomik risk etmenleri algılarında farklılığa neden olup olmadığını belirlemek için yapılan test sonucu $F = (4,241) = 1,536$; $p = 0,192$ elde edilmiştir. $p > ,05$

olduğundan ergonomik risk etmenleri algılarının aylık gelirlerine bağlı olarak değişmediği tespit edilmiştir. Bu yüzden H18 hipotezi ret edilmiştir.

3.2. Ofis çalışanlarının risk etmenleri algılarını incelemeye yönelik sorulan Yönelik Anket Soruları ve Cevapların Analizi

Ofis çalışanlarının 21 soruluk anket sorusuna verdikleri cevaplar kodlandıktan sonra her bir soruya cevap veren kişi sayısı (N), verilen cevapların ortalaması (ORT), standart sapması (SS) ve ortalama bağlı sonuçların anlamları belirlenerek tablo haline dönüştürülmüştür.

Tablo 19: Ofis çalışanlarının risk etmenleri algılarına yönelik soruların analizi

SORULAR	N	ORT	SS	Sonuç
1. Çalışma ortamındaki ses seviyesi konsantrasyonumu olumsuz etkilemektedir.	246	3,98	1,09	Evet
2. Çalışma ortamında kullanılan cihazlar dikkat dağıtıcı seviyede ses çıkarmaktadır.	246	3,18	1,23	Kararsızım
3. Çalışma alanımdaki ortam sıcaklığı beni rahatsız etmemektedir.	246	3,02	1,21	Kararsızım
4. Çalışma ortamından kaynaklı burun, göz veya ağız kuruluğum olmaktadır.	246	3,15	1,16	Kararsızım
5. Çalışma saatlerinde daha fazla su içme ihtiyacım olmaktadır.	246	3,63	1,12	Kararsızım
6. Çalışma ortamının havalandırılmasında doğal havalandırma kullanılmaktadır.	246	3,69	1,24	Kararsızım
7. Çalışma ortamında yeterli aydınlatma kaynakları mevcuttur.	246	4,15	,85	Kesinlikle evet
8. Çalışma ortamımda zaman zaman psikolojik baskıya maruz kaldım.	246	3,40	1,30	Kararsızım
9. Aynı işi yapan çalışma arkadaşlarımla eşit ücret almaktayım.	246	3,06	1,31	Kararsızım
10. Çalışma ortamımda çalışma arkadaşlarım arasında eşit iş yükü vardır.	246	2,71	1,27	Kararsızım
11. İşveren /kurum amirimizin desteğini her zaman hissederim.	246	3,31	1,19	Kararsızım
12. Çalıştığım kurumda yasalarda belirlenen mola süreleri uygulanmaktadır.	246	3,60	1,23	Kararsızım
13. Çalışma arkadaşlarımla sık sık sorun yaşarım.	246	2,19	,92	Hayır
14. Çalıştığım işte yükselme imkânının olması beni motive etmektedir.	246	3,19	1,31	Kararsızım
15. Ofis sandalyem kişiye göre ayarlanabilir özelliklere sahiptir.	246	3,45	1,34	Kararsızım
16. Çalışma ortamımda rahat ve kolay çalışmamı sağlayacak gerekli tüm eşyalar bulunmaktadır.	246	3,57	1,15	Kararsızım
17. Çalıştığım ortamda ergonomik ofis ürünleri kullanılmaktadır.	246	3,28	1,19	Kararsızım
18. Çalışma masamda bulunan eşyalara ulaşmakta zorluk çekmiyorum.	246	3,46	1,19	Kararsızım
19. Monitör vb. görüntüleme araçlarıyla uzun süre çalışmaya bağlı olarak göz problemleri yaşıyorum.	246	3,57	1,12	Kararsızım
20. Çalışma ortamına bağlı kas-iskelet problemi yaşıyorum.	246	3,59	1,13	Kararsızım
21. Çalıştığımız kurum/kuruluşta iş sağlığı ve güvenliği kurallarına dikkat ediliyor.	246	3,53	1,13	Kararsızım

Kamu ve özel sektörde, ofis ortamında çalışanlara yönelik fiziksel, ergonomik ve psikososyal risk etmenleri algı düzeylerini inceleyeme yönelik sorulara verilen cevaplar analiz edildiğinde genel olarak kararsız olduklarını tespit ettik. İş sağlığı ve güvenliği yönünden yetersiz eğitim aldıklarından dolayı risk etmenlerini

detaylı olarak bilmediklerini belirledik. Çalışma ortamındaki yüksek sestən rahatsız olduklarını, çalışma arkadaşlarıyla sorun yaşamadıklarını ve aydınlık seviyesi olarak yeterli olduklarını belirledik.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Kamu ve özel sektörde ofis ortamında çalışanlar üzerine risk etmenleri algılarını incelemek üzere yaptığımız çalışma sonucunda elde edilen demografik verilere göre katılımcıların çoğunun kadın, 26-33 yaş grubu, lisans mezunu, 4700-5700 TL aylık geliri, 0-5 yıl çalışma süresi, kamu kurumunda ve haftalık 45 saat veya daha az çalışma süresine sahip olduğunu tespit ettik. Risk etmenlerine yönelik algı seviyelerini ölçen iş sağlığı ve güvenliği sorularına verilen cevaplar analiz edildiğinde, genel olarak yeterli bir eğitim almadıklarını ya da risk etmenleri bilincinin oluşmadığı sonucunu gözlemledik. Ayrıca, çalışma ortamındaki yüksek sestən rahatsız olduklarını belirledik. Çalışma ortamında, çalışanlara yeterli büyüklükte yer sağlanmış olmasından dolayı çalışanların birbirinden rahatsız olmadıklarını tespit ettik.

Ofis ortamında çalışanların fiziksel risk etmeni algı düzeylerinin; cinsiyete, çalıştıkları kuruma, sektöre, yaşa, eğitim durumuna, haftalık çalışma saatine, çalışma yılına ve aylık geliri özelliklerine bağlı olarak değişmediği sonucunu belirledik. Çalışanların psikososyal risk etmeni algı düzeyinin aylık gelire bağlı olarak değiştiğini ve diğer etkenlere bağlı olarak değişmediği tespit edilmiştir. Çalışanların ergonomik risk etmeni algı düzeylerinin çalıştığı sektöre ve haftalık çalışma saatine bağlı olarak değiştiğini, diğer etkenlere bağlı olarak değişmediğini tespit ettik. Çalışanları en çok etkileyen risk etmeni ergonomik, en az etkileyenin ise fiziksel risk etmeni olduğunu belirledik. Sonucun böyle çıkmasında işverenin çalışanların konforunu sağlamamış olabilir ya da ofis ergonomisine uygun yerleşim yapılmamış olabilir. İş ortamında çalışanlara uygun termal konfor sağlandığı sonucunu elde ettik. 6331 sayılı iş sağlığı ve güvenliği kanununa göre işverenin yapması gereken yükümlülükleri yerine getirmiş olduğu sonucuna varabiliriz.

Morkoç ve arkadaşları(2017) tarafından akademik ve idari personelin ofis ortamındaki risk etmenleri üzerine yapılan çalışmada, akademik ve idari personelin çalışma ortamının fiziksel ve ergonomik olarak yetersiz ve eksik noktalarını tespit etmelerine karşı bu çalışmaya katılan ofis çalışanları buldukları ortamın olumsuz yönlerini tespit edememişlerdir(Kekeç ve Okçu, 2013).

Okşak ve Gökyay(2020) tarafından çalışanların işyerindeki ergonomik koşullarının iş sağlığı ve güvenliği açısından değerlendirilmesi çalışmasında, çalışanların ergonomi ve ergonomik koşullar hakkında yeterli bilgisi olmadığı sonucu ile ofis ortamında kamu ve özel sektörde çalışanlarında ergonomik risk etmenleri hakkında yeterince bilgiye sahip olmadığını belirlemişlerdir (Gökyay ve Okşak, 2020). Çalışanlar ofis ortamındaki tehlike ve risklere karşı duyarsız olması ve kanıksaması, iş kazası ve meslek hastalıkları yaşamamaları bu sonuçların elde edilmesinde etken olabilir.

Kamu ve özel sektörde ofis ortamında çalışanlara işveren tarafından iş sağlığı ve güvenliği farkındalığını sağlayacak eğitimler verilmesi sağlanmalıdır. İSG içerikli sağlık ve güvenlik afişleri işyeri panolarına asılmalıdır. İşveren, çalışanlara yönelik tehlike ve riskleri belirleyerek risk değerlendirmesi yapmalıdır.

Kaynakça

Akyalçın, L. (2016). İş Kazası ve Meslek Hastalığının Getirdiği Maliyetler, İşveren ve İşveren Vekilinin İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayın No: 3231.

Ayanoğlu, C.(2007). İşyerinde Ergonomi ve Stres, İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi, Sayı 34. Ankara.

Başak, S, Başak, S. (2018). Diş Hekimlerini Etkileyebilecek Fiziksel Risk Etmenleri. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 7 (1), 184-192. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gumussagbil/issue/36260/384316>.

Bulut H.,(2008), Isıtma Sezonunda Ofislerde İç Hava Kalitesinin Araştırılması, Makine Mühendisleri Odası, yıl.15, sayı 105.

Can G, F, Atalay K, D, Eraslan E.(2015)., Çalışma Duruşlarının Bulanık Ortamda Analizi ve Ergonomik İş İstasyonu Tasarım Önerileri. J Fac Eng Archit Gazi Univ. 30(3):451–60.

Centel, T . (2013). İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun Uygulama Alanı ve Kapsamı. Marmara Üniversitesi

- Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, 79-84. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/48280/617859>
- Choi, J. H., (2016), Investigation of Human Eye Pupil Sizes as a Measure of Visual Sensation in the Workplace Environment with a High Lighting Colour Temperature, Indoor and Built Environment, 1– 14.
- Çavuş, Ö. (2015). 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Kapsamında Ofis İşyerlerinde Risk Değerlendirmesi. Çalışma İlişkileri Dergisi, 6 (2), 1-14. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cider/issue/29533/316982>.
- Ekranlı Araçlarla Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sayı:28620. 23/12/2003 tarihli Resmi gazete.
- Gökyay, O, Okşak, İ. (2020). İş Yerlerinde Ergonomik Koşulların İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Aydınlatma Özelinde Değerlendirilmesi. International Journal of Advances in Engineering and Pure Sciences, 32 (4) , 488-493. DOI: 10.7240/jeps.735574
- Kekeç Morkoç, D, Okcu, O. (2017). Çalışma Mekânlarının ve Büro Mobilyalarının Ergonomik Açısından Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Örneği. İleri Teknoloji Bilimleri Dergisi, 422-434. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/duzceitbd/issue/33124/363868>.
- Kırılmaz, H, Yorgun, S, Atasoy, A. (2016). Sağlık Çalışanlarında Psikososyal Risk Faktörlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD), Özel Sayı 1, 66-82. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/intjcss/issue/25850/272499>.
- Ocaktan, E. (2014). Meslek Hastalıkları. Çalışan Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi ve Çalışmayı. 02-05 Aralık. Ankara.
- Süzek, S.,(2012), İş Hukuku, Beta Yayıncılık, İstanbul
- Telli, A., ve Şenol, S., (2013) Antropometrik Ölçülere Göre Büro Masası ve Sandalyesi, S.D.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Büro yönetimi Özel Sayısı 1, Isparta.
- Turan, Ö, G, (2016). Ofis Çalışmalarında Ergonomik Risklerin İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Değerlendirilmesi, İstanbul Aydın Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi
- Turan, Ö. (2016). Ofis Çalışmalarında Ergonomik Risklerin İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye, 10-37.
- Ulucan, H. F., Zeyrek, S. (2012). Ofislerde İş Sağlığı ve Güvenliği, İş Sağlığı ve Güvenliği Enstitüsü Müdürlüğü, Ankara. http://www.isgum.gov.tr/rsm/file/isgdoc/IG14-ofislerde_isg.pdf
- Yavuz, C., I., Erdoğan, S., (2001), İşyerinde Kimyasallar, Türk Tabipleri Birliği Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi, ss 33-39.
- Yavuz, Ş., Gür, B., Yavuz, A. (2020). İmalat işlerinde çalışanlarda iş sağlığı ve güvenliği algı düzeyinin incelenmesi. Journal of Social and Humanities Sciences Research, 7(59), 2618-2627.